

Jag har en idé!

Idéer har de flesta av oss någon gång, vissa lyckade och andra mindre lyckade. Tänk bara på de gånger när du fixar något hemma som har gått sönder, när du inte hittar den där prylen och måste ersätta den på något vis eller då något oförutsett händer som bara måste lösas. Oftast ordnar det sig tack vare att du får en idé eller att du kombinerar olika lösningar. Uppfinningsrikedom och problemlösningsförmåga är inte bara användbart privat utan också något som man kan arbeta med.

Vad gör en professionell innovatör?

Hur fungerar det när man har idéskapande som en del av sitt jobb, att vara kreativ och innovativ mot betalning? Det låter ju rätt bra, eller? För en del kan det säkert kännas jobbigt att leverera under press, medan andra kan känna sig inspirerade och se det som en förmån. Jag tänkte beskriva hur vi på Perstorp jobbar med idéer och vad vi brukar tänka på.

Megatrender och behov av nya innovationer

När man ska skapa något nytt är det till stor hjälp att avgränsa sig och sätta upp riktlinjer som går att följa. Att utgå ifrån ett verkligt behov eller ett problem ökar sannolikheten att lyckas med idén. Den bästa belöningen en innovatör kan få är att idén omsätts till något användbart som flera har nytta av.

På Perstorp handlar det om att driva utvecklingen inom kemikalier och polymerer efter marknadens behov. Vi brukar titta på megatrender runt om i världen eller i en specifik region, exempelvis Europa. Vad är på gång och vad är under förändring? Vilka lagförändringar och regleringar driver utvecklingen i en viss riktning? Ett exempel på detta är plastpåsen som har blivit en omdebatterad produkt men som också skapar möjligheter att utveckla nya alternativ för att kunna erbjuda mer hållbara lösningar.

Värdekedjan för en plastpåse

Ett sätt att identifiera behoven kopplade till sin idé kan då vara att prata med olika delar av vad vi brukar kalla värdekedjan. Värdekedjan är alla aktörer som är involverade från råvara till färdig produkt.

Om vi vill utveckla nya materialalternativ exempelvis för en plastpåse finns ett antal faktorer att ta hänsyn till som vi behöver ta reda på innan själva utvecklingsarbetet inleds. Detta kan man göra genom att prata med de olika aktörerna i värdekedjan. Varje aktör kan ha sina krav och förutsättningar, men det är även viktigt att förstå slutkundens behov. I samband med detta kan vi reda ut tekniska krav om det är så att nya önskemål har uppkommit där man vill att påsen ska klara en viss belastning, vara genomskinlig istället för färgad, innehålla förnybar eller exempelvis återvunnen råvara beroende på företagets hållbarhetsstrategi men framförallt vara konkurrenskraftig när det gäller pris. Vi studerar marknaden och konkurrenssituationen också. För att veta vilka aktörer som är relevanta att kontakta brukar vi göra en analys av värdekedjan för att få en uppfattning om läget. För en plastpåse kan den se ut så som i schemat ovan till höger.

Varför är då värdekedjeperspektivet viktigt?

Varje del av värdekedjan har sina behov och förstår man inte dem så saknar man flera pusselbitar för att skapa en lyckad lösning. Vi behöver även förstå förutsättningarna för att kunna ta hand om, i detta fallet, plastpåsen för att kunna återvinna den och utifrån detta välja rätt komponenter när vi formulerar produkten. Det kan handla om att välja lämpliga polymerer som går att återvinna eller att undvika komponenter som kan bilda giftiga ämnen när de bearbetas igen i en återvinningsprocess. Samtidigt är det så att den aktör som sätter slutprodukten på marknaden är ansvarig för att förpackningen hanteras på rätt sätt, något man kanske inte alltid tänker på. Man kan säga att hållbarhet börjar

(Bildkälla: Perstorp AB)

Råvarutillverkare -
polymerer, additiv,
pigment mm

Kompounder -
granulattillverkare av
olika plasttyper

Konverterare -
filmblåsare,
formsprutare,
filmextruderare

Varumärkesägaren -
som använder
slutförpackningen i
sin produktion

Insamling och
Återvinning

redan med molekylerna och här kan vi som kemikalietillverkare vara med och göra stor skillnad!

Att bädda för en snilleblixt

En idé kommer sällan som en snilleblixt som man ser i tecknade filmer eller som när Uppfinnar-Jocke är igång i sin verkstad. För att en snilleblixt ska leda till en ny produkt krävs olika kunskap, resurser och samarbete. Ofta har någon en grund-idé som behöver vidareutvecklas och förfinas genom att flera personer med olika kompetenser tittar på den utifrån olika perspektiv och för att slutligen hitta en komplett lösning.

Att skydda uppfinningen

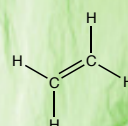
Då kommer vi till nästa steg. Hur skyddar man sina idéer? Det finns lite olika strategier. I grunden vill du hindra andra från att producera och sälja din uppfinning och det görs genom att söka patent. Detta är viktigt inte bara för att skydda sin egen produkt utan även kundens användning nedströms i värdekedjan. Det är sällan en bra idé att hålla sin uppfinning hemlig, eftersom det då finns en överhängande risk att någon annan söker patent på en liknande uppfinning vilket då hindrar produktion, försäljning och marknadsföring av din egen produkt. Patent kan ge upp till 20 års ensamrätt på en uppfinning. Ett godkänt patent möjliggör att licenser för uppfinningen kan säljas till andra tillverkare. Om man inte har råd att lämna in en patentansökan som kan kosta upp emot 100 000 kr (då man ofta behöver juridisk hjälp av ett ombud samt betala olika avgifter för ansökning och granskning), kan upptäckten istället publiceras för allmänheten. På detta sätt kan konkurrenter hindras från att patentera idén, men ensamrätten förloras samtidigt. I vissa fall kan ett godkänt patent skapa ett mervärde i marknadsföringssyfte.

Hur är det då att jobba som innovatör?

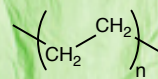
Att jobba med utveckling och nya idéer är otroligt spännande och stimulerande men kan samtidigt vara utmanande. Många gånger kommer idéerna inom det område som man aktivt jobbar med, som man är väl insatt i och där man kan följa trenderna och se behoven. Det är lätt att underskatta den första idén man får i tron att den är alldeles för enkel och självklar. Det är ett vanligt misstag när man har jobbat inom ett område länge, att tro att det mesta är känt sen tidigare om det inte redan är patenterat av någon annan. När man då väl identifierar ett oväntat resultat eller en ny tillämpning är det väldigt stimulerande. Plötsligt har allt det hårda arbetet lönat sig – både för mig som uppfinnare, mina kollegor som var med i utvecklingsarbetet och i slutändan Perstorp som både kan skörda frukten av en ny uppfinning och samtidigt ses som ett innovativt företag.

Vad är en polymer?

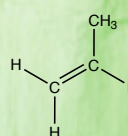
Det är en kemisk förening som utgörs av många repeterande enheter, monomerer, som bildar långa kedjor, makromolekyler. En polymer skapas genom polymerisationsreaktioner.

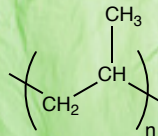
eten
(monomer)

polyeten, PE
(polymer)

propen
(monomer)

polypropen, PP
(polymer)

Vad är en plast?

Det är ett material som utgörs av en eller flera polymerer, olika former av tillsatser som fyllmedel, färgpigment, mjukgörare och smörjmedel tillsätts för att uppnå rätt egenskaper och utseende.

Linda Zellner,
Director Innovation
på Perstorp AB

(Bildkälla: Perstorp AB)

Länktips

1. Främjar patenträtten den tekniska utvecklingen? <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:788564/FULLTEXT01.pdf>
2. How Are Plastic Bags Made? Step-By-Step Plastic Bag Production Process <https://greentumble.com/how-are-plastic-bags-made/>